

Sprzedaż pojazdu przez osobę małoletnią

Kategoria: Komunikacja i Transport

Opublikowano: wtorek, 02, lipiec 2013 00:00

Grzegorz P. Kubalski

Odsłony: 40363

Pytanie: Czy osoba mająca 17 lat może poprzez swoje samodzielne, tj. bez zgody przedstawiciela ustawowego, działanie przenieść własność pojazdu?

Odpowiedź: Poza szczególnymi przypadkami – nie.

Uzasadnienie: Postawione pytanie jest związane z pojawianiem się w praktyce organów rejestrujących pojazdy umów sprzedaży pojazdów (najczęściej motorowerów lub motocykli spełniających warunki kategorii A1 prawa jazdy) zarejestrowanych na osobę niepełnoletnią podpisanych wyłącznie przez tą osobę jako sprzedającego.

Udzielając odpowiedzi należy przede wszystkim podkreślić, że uwidocznienie osoby niepełnoletniej w dowodzie rejestracyjnym pojazdu nie ma charakteru przesądzającego – dotyczy bowiem innej kategorii prawnej. W przypadku osób fizycznych wyróżniamy bowiem:

- zdolność prawną – czyli zdolność stania się podmiotem praw lub obowiązków prawnych;
- zdolność do czynności prawnych – czyli zdolność do samodzielnego kształtowania swojej sytuacji cywilnoprawnej (składania oświadczeń woli).

Do tego, by być właścicielem pojazdu wystarczy by posiadać zdolność prawną, a tą – zgodnie z art. 8 §1 Kodeksu Cywilnego – posiada każdy człowiek od chwili urodzenia. W skrajnym zatem wypadku właścicielem pojazdu może być nawet noworodek (np. jako pogrobowiec w sytuacji, gdy w skład masy spadkowej po zmarłym ojcu wchodził pojazd).

Inaczej wygląda sytuacja w odniesieniu do zdolności do czynności prawnych. Mamy tu bowiem (pomijając przypadki ubezwłasnowolnienia):

- pełną zdolność do czynności prawnych – osób pełnoletnich;
- ograniczoną zdolność do czynności prawnych – małoletnich po ukończeniu 13 roku życia;
- brak zdolności do czynności prawnych – małoletnich, którzy nie ukończyli 13 roku życia.

Ograniczona zdolność do czynności prawnych oznacza, że co do zasady do ważności czynności prawnej, przez którą osoba mająca taką zdolność zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem wymagana jest zgoda przedstawiciela ustawowego (art. 18 §1 Kodeksu Cywilnego). Zbycie pojazdu należy do czynności rozporządzających zatem podlega pod hipoteczę przywołanej normy.

W przypadku sprzedaży pojazdu możemy mieć do czynienia potencjalnie z jednym z dwóch wyjątków:

- zgodnie z art. 21 Kodeksu Cywilnego osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może bez zgody przedstawiciela ustawowego rozporządzać swoim zarobkiem, chyba że sąd opiekuńczy z ważnych powodów inaczej postanowi. Większość doktryny wskazuje, że przepis ten rozciąga się na przedmioty nabyte w zamian za zarobek. Jeśli zatem będący przedmiotem późniejszej sprzedaży pojazd został zakupiony z pieniędzy zarobionych przez małoletniego – będzie on mógł go sprzedać bez zgody przedstawiciela ustawowego;
- zgodnie z art. 22 Kodeksu cywilnego – jeżeli przedstawiciel ustawowy osoby ograniczonej w zdolności do czynności prawnych oddał jej określone przedmioty majątkowe do swobodnego użytku, osoba ta uzyskuje pełną zdolność w zakresie czynności prawnych, które tych przedmiotów dotyczą. Wskazany skutek następuje jednak jedynie w przypadku przekazania „do

Sprzedaż pojazdu przez osobę małoletnią

Kategoria: Komunikacja i Transport

Opublikowano: wtorek, 02, lipiec 2013 00:00

Grzegorz P. Kubalski

Odsłony: 40363

swobodnego użytku”, nie zaś do „użytku zwykłego”. W praktyce, z punktu widzenia osób trzecich, trudne jest ustalenie z którym z przypadków w danej sytuacji ma się do czynienia. W doktrynie przeważa pogląd, że do swobodnego użytku mogą być oddane niezbyt cenne przedmioty: „zabawki, książki, drobny sprzęt sportowy, itd. oraz także pieniądze na drobne wydatki”, natomiast nie dotyczy to takich przedmiotów jak: „ubranie, rower, motorower, radio” (por. K.Piasecki, Komentarz do KC, s. 153). Odmiennie stanowisko zajmuje T.Sokołowski twierdząc, że w odniesieniu do prawidłowo rozwijających się dzieci należy w miarę ich dorastania przekazywać im stopniowo znacznie cenniejsze przedmioty, co uzasadnione jest obowiązkiem wdrażania dziecka do samodzielnego zarządzania coraz większym majątkiem (T.Sokołowski, Komentarz do KC, art. 22, Nb 11). Wydaje się jednak, że poza wyjątkowymi przypadkami nie dotyczy to motoroweru, czy motocykla.

Na zakończenie należy przypomnieć, że osoba nabywa pełnoletniość nie tylko z chwilą osiągnięcia 18 roku życia, lecz również poprzez zawarcie małżeństwa. Jeśli zatem pojazd sprzedaje 17-letnia rozwódka, to umowa sprzedaży nie wymaga zgody przedstawiciela ustawowego – gdyż jest ona osobą pełnoletnią.